

УДК 371.013

Штепура Алла

НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ТЕХНОЛОГІЇ WEBQUEST ЯК ІННОВАЦІЙНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ

У статті аналізуються науково-технологічні основи використання інноваційного методу навчання WebQuest у закладах вищої освіти. Цей метод застосовується переважно для самостійної підготовки студентів або для групової роботи (в мікрогрупах), спрямованої на відбір інформації у мережі й виконання завдань із використанням мультимедій та Інтернету.

Ключові слова: *інноваційні методи, WebQuest, Інтернет, заклади вищої освіти.*

Постановка проблеми. Однією з сучасних інтерактивних педагогічних технологій, що демонструє приклад інтеграції ІТ з наявними ситуаційними педагогічними технологіями (рольова гра, ділова гра, прес) є технологія WebQuest (WQ). У 1995 році основоположниками її стали американські дослідники Б. Додж і Т. Марч. Вони вперше визначили методичні вимоги для гіпертекстового вебквесту.

Концепцію WQ було введено Б. Доджом для залучення студентів до цілеспрямованої діяльності, дослідження за допомогою використання всіх можливих інструментів Інтернету, і де більша частина або вся інформація використовується з Інтернету [11, 12].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових джерел свідчить про достатньо широке коло застосування цієї технології у начальному процесі за кордоном як в практиці шкіл (вивчення різних шкільних предметів) (Я. Биховський [1], Є. Полат [8], А. Хуторської [9], Г. Шаматонова [10]), так і в

практиці ВНЗ (у більшості випадків – під час вивчення іноземних мов) (М. Кадемія [4, 5], О. Гапєєва [2], Н. Кононець [7]). Існує ряд досліджень науковців щодо застосування WQ у самостійній роботі студентів під час дистанційного навчання (І. Каньковський [6]), у контексті підвищення якості підготовки фахівців різного профілю (А. Давиденко [3]).

Мета статті – проаналізувати визначення та особливості застосування інтерактивного методу WebQuest у навчальному процесі ВНЗ.

Виклад основного матеріалу дослідження. На думку Б. Доджа WebQuest – це орієнтований на пошук метод навчання, який передбачає отримувати інформацію інтерактивним способом за допомогою онлайн-ресурсів та може доповнюватися іншими інформаційними технологіями, телеконференціями тощо.

Сутність методу WQ полягає у тому, щоб поставити відповідні (особливо інтерактивні) проблеми для студентів та організувати навчання на основі ключових понять й тем.

Крім того, вони реалізують один з основних постулатів конструктивізму – пошук та оцінювання точки зору студента у процесі навчання. Поінформованість студентів про розмовне знання (особисті точки зору та переконання) дозволяє викладачам втілювати навчальні заходи в контексті знань студентів, тоді вони є більш значущими для них.

Отримання знань відбувається у свідомості студента, викладач створює студентам лише можливість пізнавальної діяльності з використанням Інтернету та його ресурсів для отримання інформації.

Метод WQ є спеціалізованою формою навчального проекту, тісно пов'язаною з формуванням навичок студентів у галузі формування знань на основі джерел Інтернет-мережі.

Так само, як кожен проект, він передбачає самостійну роботу студентів, спрямовану на відбір інформації в мережі, а також виконання завдань з використанням мультимедій та Інтернету. Відповідно до класифікації

вебквестів по тривалості виконання розрізняють два типи WQ: для короткочасної роботи (призначеної для вивчення окремої теми) і тривалої роботи (наприклад, вивчення теми протягом навчального року). Крім того, WQ може бути використаний як інструмент, що підтримує та збагачує навчання eLearning, яке проводиться на платформі LMS (наприклад, Moodle). Існує також додаткова можливість запропонованої технології – WQ може бути використано для проведення міждисциплінарних іспитів в університетах в режимі онлайн або як інструмент для підготовки зовнішніх іспитів шляхом введення завдань, спрямованих на синтез матеріалу з певної теми або частини навчального матеріалу.

WQ застосовується переважно для самостійної роботи студентів або для групової роботи (у мікрогрупах) [1]: короткі та довгі WQ. Під час упровадження короткострокових WebQuests (Short-Term WebQuests) студенти отримують та інтегрують знання, намагаються дати обґрунтування новоотриманій інформації. Ці типи WQ зазвичай реалізуються протягом трьох уроків.

Під час реалізації довгострокового WQ (Long-Term WebQuests) студенти розширюють і відшліфовують свої знання, роблять поглиблений аналіз понять, проводять власні дослідження, які можна представити безпосередньо використовуючи мережі Інтернет.

Тривалість цього типу WQ може складати 30 днів. WQ, незалежно від їхньої тривалості, мають на меті максимально використовувати час навчання та пошук інформації засобами онлайн-ресурсів за засадах, що безглуздий серфінг в Інтернеті без конкретної та чітко визначеної мети замінюються конкретними практичними завданнями.

Для досягнення максимального ефекту навчання кожний WQ повинен мати чітку структуру, кожен елемент відповідає конкретним функціям, що обумовлює досягнення поставлених навчально-виховних цілей. У класичному вигляді структура WQ складається з елементів, що наведені у таблиці 1 [12].

Таблиця 1¹³**Структура WQ**

Вступ	Загальний, мотиваційний опис проекту, де чітко описані головні ролі учасників або сценарій квесту, попередній план роботи, терміни проведення, огляд всього квесту.
Завдання	Опис продукту, що буде створено, чітко визначено підсумковий результат самостійної роботи.
Процес	Поетапний опис процесу виконання завдання з поясненням принципів оброблення інформації, додатковими супровідними питаннями, структурно-логічними схемами, таблицями, діаграмами, графіками та ін.
Джерела	Список посилань на ресурси, доступні в мережі, методичні посібники необхідні для вирішення окремих завдань.
Оцінка	Опис критеріїв та параметрів оцінки.
Висновок	Резюме та презентація проекту, презентація готових матеріалів, фільмів, вебсторінок і т.д.

Б. Додж розробив власну таксономію завдань, виділивши такі категорії (табл. 2) [11].

Таблиця 2¹⁴**Таксономія завдань WQ**

Переказ	Демонстрація розуміння теми на основі подання матеріалів з різних джерел в новому форматі: створення презентації, плаката, розповіді.
Планування і проектування	Розробка плану або проекту на основі заданих умов.
Наукові дослідження	Вивчення різних явищ, відкриттів, фактів на основі унікальних он-лайн джерел.
Переконання	Схиляння на свій бік опонентів або нейтрально налаштованих осіб.
Журналістське розслідування	Об'єктивний виклад інформації (розподіл думок і фактів).
Оцінка	Обґрунтування певної точки зору.

¹³ Джерело: розроблено автором статті

¹⁴ Джерело: розроблено автором статті

Продовження табл. 2

Самопізнання	Будь-які аспекти дослідження особистості.
Компіляція	Трансформація формату інформації, отриманої з різних джерел: створення книги кулінарних рецептів, віртуальної виставки, капсули часу, капсули культури.
Творче завдання	Творча робота в певному жанрі – створення п'єс, віршів, пісень, відеороликів, плакатів.
Аналітична задача	Пошук і систематизація інформації.
Детектив, головоломка, таємнича історія	Висновки на основі суперечливих фактів.
Досягнення консенсусу	Вироблення рішення із складної проблеми.

В цьому сенсі, можемо стверджувати, що WQ – ефективний метод навчання, при якому стимулюється різними способами розум та активізуються здібності до:

– порівняння – виявлення та формулювання подібностей та відмінностей між речами;

– класифікації – групування елементів у визначені категорії на основі їх атрибутів;

– індукції – одержання висновків на основі аналізу окремих фактів або узагальнення на основі спостережень;

– дедукції – висновок без певних умов і випадків, заснованих на відомих принципах і узагальненнях (дослідження, при якому окремі положення логічно виводяться із загальних положень (аксіом, постулатів, законів);

– аналізу помилок – виявлення та формулювання власних помилок або помилок інших;

– створення аргументів – побудова системи аргументів або доказів; абстрагування (відволікання) – виявлення та формулювання основних тем або загальних моделей інформації/повідомлень;

– аналізу думок – виявлення та формулювання особистих поглядів на проблеми обговорюваних питань.

З-поміж переваг цього методу ми виокремлюємо такі: підвищення зацікавленості до проблеми, що вивчаються; можливість отримання додаткової інформації творчого характеру; спрощення роботи в мережі Інтернет; розвиток креативних здібностей орієнтування у віртуальному просторі. Тож так, ця технологія підвищує мотиваційний рівень, допомагає особистості самоактуалізуватися та саморозвиватися, формувати нові компетенції та вміння. Крім того, WQ розвиває уяву та творчість студентів через: створення онлайн-баз даних з різних галузей знань; створення інтерактивних історій та тематичних досліджень; складання документів; імітування особистості у світі політики, мистецтва та бізнесу під час моделювання онлайн-інтерв'ю.

WebQuest вчить: цілеспрямованому пошуку інформації, її обробці; розвитку навички вирішення проблем; критичному та творчому мисленню; співпраці в команді; підтримує процес мислення студента на рівні аналізу, синтезу та оцінки.

Висновки. Інтерактивний метод WQ – це спеціальним чином організований вид просвітницько-дослідницької діяльності в мережі Інтернет за означеною тематикою. Як бачимо, WebQuest має всі класичні ознаки інформаційної технології, оскільки покликаний забезпечити швидкий пошук інформації мережі Інтернет.

З іншого боку він містить елементи ситуативної педагогічної технології – рольової гри, оскільки передбачає в ігровій формі виконання конкретного завдання.

Список використаних джерел

1. Быховский Я.С. Образовательные веб-квесты / Я.С. Быховский. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://ito.edu.ru/1999/III/1/30015.html/>.

2. Гапеева О.Л. Web-Quest технологія у навчанні студентів за програмою підготовки офіцерів запасу / О.Л. Гапеева // Науковий вісник НЛТУ України : [зб. наук.-техн. праць]. – 2011. – Вип. 21.1. – С. 335–340.

3. Давиденко А.А. Проблеми підвищення кваліфікації працівників освіти та можливі шляхи їх розв'язання / А.А. Давиденко // Вісник Чернігівського нац. пед. університету ім. Т.Г. Шевченка. – 2015. – № 130. – С. 309–312.

4. Кадемія М.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання : словник-глосарій / М.Ю. Кадемія, М.М. Козяр, Т.Є. Рак. – Львів : «СПОЛОМ», – 2011. – 327 с.

5. Кадемія М.Ю. Організація самостійної роботи студентів за допомогою веб квестів / М.Ю. Кадемія. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : http://ito.vspu.net/intel/files/web_projects/organiz_sam_robotu.htm.

6. Каньковський І.Є. Web-Quest як засіб активізації самостійної роботи студентів «Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво» / І.Є. Каньковський. – Луцьк, 2013. – Вип. 11. – С. 204.

7. Кононець М.В. Технологія веб-квест у контексті ресурсно-орієнтованого навчання студентів / М.В. Кононець // Витоки педагогічної майстерності. – 2012. – Вип. 10. – С. 138–143.

8. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : [учеб. пособие] / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А. Петров ; под. ред. Е.С. Полат. – М. : Изд. Центр «Академия», 2005. – 272 с.

9. Хуторской А.В. Современная дидактика : [учебн. для вузов] / А.В. Хуторской. – СПб. : Питер, 2001. – 544 с.

10. Шаматонова Г.Л. Веб-квест как интерактивная методика обучения будущих специалистов по социальной работе / Г.Л. Шаматонова // «SOCIOпростір: Междисциплинарный сборник научных работ по социологии и социальной работе», 2010. – № 1. – С. 234–236.

11. Dodge Bernie. Some Thoughts about WebQuest. San Diego State University / Bernie Dodge. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://mennta.hi.is/vefir/danska/webquest1/Some%20Thoughts%20About%20Web%20Quests.htm> (дата звернення: 16.03.2018).

12. Starr Linda. Creating a WebQuest. It's easier than you think / Linda Starr. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : http://www.educationworld.com/a_tech/tech/tech011.shtml.

Штепура Алла. НАУЧНО-ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ WEBQUEST КАК ИННОВАЦИОННОГО МЕТОДА ОБУЧЕНИЯ В ВУЗАХ

Автор анализирует научно-технологические основы использования такого инновационного метода обучения, как Webquest в ВУЗах, который применяется преимущественно для самостоятельной работы студентов или для групповой работы (микрогруппа) и предусматривает самостоятельную работу, направленную на отбор информации в сети и выполнения задач с использованием мультимедий и интернета.

Ключевые слова: *инновационные методы, WebQuest, Интернет, высшее учебное заведение.*

Shtepura Alla. SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL PRINCIPLES OF USING WEBQUEST AS AN INNOVATIVE METHOD OF EDUCATION IN HIGHER SCHOOLS

The article provides an overview of the WebQuest as an Internet-based teaching and learning technique for self-study training in the universities. It analyzes the methodological components, attributes, the classification and the structure of WebQuests. The special attention it is paid to the students' abilities which are developed due to WebQuest technology using the multimedia and cooperating in small groups.

Key words: *innovative methods, WebQuest, Internet, university.*